

ritatem nostram in hac vita spectant, quam in diebus futuris, quos ipsi coram Deo iudice nobismet optamus. In hoc igitur conventu coacti decrevimus, ut tribus vicibus annuatim comitia haberentur: prima in festo S. Michaelis Archangeli, secunda in festo S. Mariæ proxime sequente solstitium brumale, et tertia in Omnium Sanctorum festo, quod post pascha celebratur. In singulis autem comitiis quisque socius præstabit duos sextarios polentæ, et quisque famulus unum cum suo symbolo mellis. Sacerdos etiam in iis duas missas cantabit, alteram pro vivis, alteram pro mortuis amicis. Quisque etiam laicus frater cantabit duos psalmos, alterum pro amicis qui inter vivos sunt, et alterum pro iis qui sunt mortui. Porro quisque vice sua sex missas aut VII psalmos cantandos suis sumptibus curabit. Et cum socius aliquis peregre profecturus est, consocius quisque quinque denarios, et, cum domus alicujus conflagaverit, unum denarium quisque etiam contribuet. Si vero quisquam conducta comitorum tempora neglexerit prima vice, in tres celebrandas missas impensas faciat; secunda, quinque missarum impensis multetur; si vero tertia monitus adfuerit non pugabitur, nisi ægritudine aliqua laboret, vel domini negotiis impeditus fuerit. Conducta etiam conveniendi tempora si quis forte prætermittat, duplicetur illius symbolum: Si vero quis ex hac sodalitate consocium suum inciviler eo durius appellaverit, cum trigenta denariis id compensato. Denique Dei gratia quemque obsecramus ut quæ in hoc conventu decernuntur, rite observet, quemadmodum rite à nobis instituntur. Deus autem in iis servandis nos adjuvet. (*Hickesii Thesaur. linguar. septentrional., t. II, p. 22.*)

N° 4.

STATUT DE LA GHILDE DANOISE DU ROI CANUT
MORT EN 1036, CANONISÉ EN 1100¹.

Statuta Convivii beati Canuti regis et martiris.

Wy gild brodræ innæn sanctæ Knuts gildæ som hætig martir wor i Otthenso stalh boendes: goræ thet allæ men viderlict nerværende och kommente met thennæ nerværende skreft: ath wor nadighæ herræ hong Eric hawær ikkæ al enistæ i fyön mæden om væl iwær al Danmarks rikæ sanctæ Knuts gildæ fast giort thet statfestæt. Och stadæligæ styrhæt. Tel hwes störræ ymnestæ och troscep. Hawer han taget allæ fornæunde gildes brodræ och gildsesken under sin serlestes vern: saa ath hosomhelst woræ brödræ aller söster vden lofflig sågh vræt gör: och forsmar ath kommæ tel bædring. Han scal ikkæ vngaa kongelig hefnd. Forthi bedæ wi och radæ allæ brödræ och söster fore theæres eget gafn skyld. at the hawæ segh madæligæ och höveskligæ i hwerien stæt och görlæ gemæ gildens low och statuta. Sosom the velæ vntgaa then thyngsel och pinæ som hære efter æræ screfnæ i thennæ neruærende skra weth hwær brodæ.

Thættæ æræ the low och statuta som forsynligæ mæn och beskedeligæ voræ forfædra hawæ optaget och stadæligæ skulæ holdes.

ART. 4. *Om mandrap.*

Om gildbroder ihæl slar sin gildbroder. Han scal bødæ then dödes arwynghe xl march penningæ. och gildbrödræ iij march.

¹ OM GAMLE DANSKE GILDER OG DERES UNDERGANG, AF P. KOFOD ANCHER. (Dissertation de Kofod Ancher sur les ghildes, Copenhague, 1780; pièces justificatives.) — Il y avait en Danemark beaucoup de ghildes du roi Canut, et la plupart étaient plus anciennes que sa canonisation; seulement, à cette époque, elles avaient changé de patron et pri le nom du nouveau saint.

Och ther iwær scal ham mælæs vth aff gildet meth eet ont nafn som ær nidingh. Om gildbroder slar noghen man i hiæl som ikkæ ær gild broder. Och brödræ æræ neruærendes tha sculæ thæ hielpæ hanom af lifs wodæ. Om han ær nær hafet. Tha sculæ the skipæ hanom bod och aarer. Och osæ kar. Och eld. Och öxæ. Och siden voktæ segh self sosom han kan.

ART. 2.

Om han hest vederthorf. tha sculæ the folgæ hanom tel skowen. och ikkæ i skowen. och skibæ hanom fri est een dagh och nat. Æn hawer han hanom lenger. Tha scal han giwæ leia af hanom efter brodræ thokæ. Om hesten hörer noger broder tel. och han vorder forderwet. tha scal then som hesten i verdæ hadæ giwæ verd foræ hanom om han haver ther æfnæ tel. Allers sculæ brödræ betalæ hanom. thok ikke iwer iij march.

ART. 3. *De fidejussione.*

Om gildbroder vorder nod tel manslæt. Ok han vederthorf tak som kalles louen foræ segh foræ xl march. tha sculæ brödræ væræ tak foræ hanom. Och han scal self betalæ alt om han haver æfnæ thær tel. Allers sculæ ællæ brödræ betalæ feræ hanom. Æn flyr han foræ rætslæ och lader brodrænæ i anger efter segh. Tha sculæ brödræ löse segh selvæ som the best hunnæ. Och han som ryndæ bort scal mæles ut aff gildet met eet ont nafn som siges niding.

ART. 4.

Om gildbroder orrder ihiel slaven aff then som ikke ær i gildet. Tha sculæ gildbrödræ hielpæ then dödes aruingæ tel ath the muæ fangæ tak aff kin som hanom ihiel slo sosom ær forloven foræ xl march. Æn om han ikkæ setter then louen foræ segh. tha maa thet vendes hanom tel lifs vodæ.

ART. 5.

Om gildbroder ær nær och æy hielper sin gilbroder ther han ihiel slaas, Och vorder han iwer vunnem met loulict vitnæ.

Tha scal han mæles af brodræscap met nidings nafn. Æn huilken broder som vides foræ sadon sagh och ær ikkæ to brödres vitnæ ther tel. Tha scal han tagæ frem gildbrödræ tel segh och holdæ thet met sin eed. Ath han ikkæ vistæ ther af. Och ey saa sin gildbroder væræ stæd i saadont anger. Aller och ængæ lund kunnæ hanom hielpæ. Æn vorder han ther foræ iwer vunen tha scal han mæles af broderscap. Och huilken som hielper alter troster i noger madæ then som saa ær visd af gildet met nidings nafn. Aller then son sin gildbroder drap. Han scal bodæ iij mark imoth allæ brödræ.

ART. 6. *De recto iudicio contra fratrem.*

Om trætæ vorder mellom brödræ. Tha scal ræt dömes them i mellom efter lou och statutæ. Och hosom ræt dom ikkæ gör. Aller forsmar ræt dom som iwer hanom ær giord. Han scal væræ foruden brödres hielp och raad. Saa lengæ tel han louligæ bædrer baadæ imoth sagsogeren och brödræ. Æn ho som gaar i gildet. Och haver tel forn noger sag paa segh. Ther æyæ ikkæ brodræ at bevoræ segh met uden the velæ. Mæden the sagæ som risæ mellom brödræ siden then æræ gangne i gldæt æyæ gildbrödræ och sculæ af rætæ of leggæ som the best kunnæ.

ART. 7. *De percussione capitis.*

Ho som slaar sin gildbroder tel bloots i gildes hus aller i gildes gaard met hammer. Oxæ kep. aller met noger annen thing huat som helst thet ær i hovet saa ath han meghet veder thorf læges lægædom. tha scal han bödæ xii march imoth hanom som saaret fik. Gildbrödræ eet pund humugh. Och alderman i march. Och ho som slar igen han scal bödæ thet samæ vidæ om thet genslau ær stort och farlict.

ART. 8. *De ingressu curiæ confratris cum armata manu.*

Hosom gaar i sin gildbroders gard eller hus veldælegæ met veriendæ hond. Och slar hanom. hans husfruæ. hans börn. Aller noger af hans hion. Han scal bödæ vi march imoth hanom. gildbrödræ i march. Och olderman een half march.

ART. 9. *De accusatione.*

Hosom kærer sin gildbroder foræ herscap innen lands aller uden. Han scal op rætæ hanom al sin scadæ. Och ther iver bödæ imoth hanom iij march och eet halft pund hunugh imoth gildbrödræ. Æn siger han næy. Och vorder iver vunnem met ii brödres vitnæ ther foræ. orsagæ segh met sietta hond.

ART. 10. *De pecunia defraudata.*

Hosom gaar i skip met simöväeræ. Aller i skou met stubæröväeræ. Och saa röver sin gildbroder. Och vorder ther foræ iver vunnem met senne iertegn. Han scal altid blivæ niding. Och hans pennygæ scal almynnig tel dömes brödræ. Æn om gildbroder gaar i sin gildbrodes gaard aller hus. Met then som æy gildbroder ær for. uden andræ brödres semthökæ och kaller hanom tel stefnæ aller thing. Och skelner hanom scade tel paa sin thing. Aller fester met eed. Han scal bodæ veth hanom iij march. Och ter tel al scaden. Gildbrödræ een march. och olderman een half march.

ART. 11. *De verbis importunis.*

Huilken som thræter veth sin gildbroder i gildet. Och saa forförner hanom ath han kan ikkæ havæ fret i husæt. Och saa bort ganger. Vorder han ther foræ felt. tha scal han bodæ veth hanom vi march. gildbrödræ een march. Och olderman een half march. Och hosom kaller sin gildbroder thyöff trolös. aller herienssön. Aller draver hanom i haaræ. Aller vredæligæ slar met nævæ. Han scal bödæ veth hanom vi march. gildbrödræ i march. och olderman enn half march.

ART. 12. *De sortibus mittendis.*

Om gildbroder scal givæ lou. tha sculæ loder castes. Och paa huem loden faller. The sculæ mannæligh stonde met hanom. Æn hosom ikke kommer met hanom af the som loden fullæ paa. Och lader sin broder tabe heder aller pennygæ. Och vorder ther foræ felt met to gildbrödres vitnæ. Han scal bödæ iij march veth hanom. och al scaden. Gildbrödre eet

halft pund hunugh. och alderman een half march. Ængen maa vitnæ uden han ær gildbroder. ikkæ scal och eet vitnæ höres. Uden the vordæ tu vitnæ. Mæden to ments vitnæ ær öffert. Nar brödræ kommæ tel gild stefnæ. Tha sculæ the væræ semty och metlidendæ.

ART. 13.

Ængen maa fremföræ kæræmol för æn hin annen fonger ændet sin talæ. Hosom thet gör. Bödæ een half öræ veth alderman. Om alderman ikkæ kommer tel gild stefnæ för iij sagæ æræ berætæ. Bödæ veth gildbrödræ een half march. Huatsom vorder ænt i mellom brödræ thet scal ængen op drave igen. Ængen scal paa brödres gildstefnæ sighe. Thu liuver. hosom thet sigher, bodæ een half march. Ængen scal sendæ then man som ikkæ ær gildbroder til sin gildbroders hus. Alligevel ath the æræ uden gildet. For uden brodres löff. Paa hans scadæ. Hosom thet gör. Böde veth hanom vi march. Gildbrödræ een march. och alderman een half march. Om gild stefnæ vorder nefnd. tha sculæ allæ kommæ. Och hosom ikkæ kommer. Han bödæ ix skilingæ. Uden han haver loulict forfæl.

ART. 14. *De causa pecunie.*

Om noger maner gildbroder foræ pennygæ. Och hin som foræ sagen ær siger næy. tha veryæ segh met thredæ hond om hanom kræves half march eller myndræ. Om hanom kræves iver half march. Och saa och in tel xl march. Tha scal hin som foræ sagen veryæ segh met siætæ hond. Och ikke flæræ.

ART. 15. *De verberato non conquereute.*

Hosom vorder slaven. Och ikkæ kærer thet foræ alderman och brödræ. han scal bödæ een march veth brödræ. Och een half march veth alderman. Siden hefnæ om han vil. Allers möstæ brödræscap.

ART. 16.

Om gildbroder bær tel gildet oxæ. Suerd. aller annet yopn. Ath scadæ noger broder met. Han scal bodæ iij march veth allæ gildbrödræ.

ART. 17. *De fratre naufragante.*

Hosom finder sin gildbroder i hafs nød. han scal tagæ hanom i skip. Och om thet ær nõtthorft. Tha scal han ut castæ eet pund af siit gots af skipet. Och givæ hanom lifs hielp. Huilket then som i hafs nød vor stæd scal gialdæ hin som hanom red-dædæ nar han kommer heem. Om han haver ther æfnæ tel. Allers sculæ allæ gildbrodræ betalæ foræ hanom om thet æn voræ iij marchs skyld.

ART. 18. *De fratre captivo.*

Hosom finner sin gildbroder fongen aff heetnyngæ. Han scal læ hanom aff sine pennyngæ ath fri segh met. Och the pennyngæ scal hin som fanghen vor igen givæ nar han kommer heem. om han haver æfnæ ther tel. Allers sculæ allæ gild brödræ gialdæ foræ hanom. om thet æn ær iij marchs skyld.

ART. 19. *De pecunia amissa.*

Hosom mister sinæ pennyngæ. Saa ath nõuæ igen bliver een half march. förstæ gildet drikes. tha scal huer broder givæ hanom efter sit eghet skön.

ART. 20. *De convivio faciendo.*

Nar gildet scal væræ tha sculæ the brödræ som tel næfnes af alderman antvorde them som stolbrödræ æræ hunugh aller malt huat som the æyæ ther tel. Æn om thet forfares foræ thæres forsömsæ thet scal vides them. Hosom vordæ tel-nefndæ ath göre gildet the samæ sculæ göret. Allers huer aff them som tel ær nefnd scal bödæ ii öre solfs veth allæ brödræ foræ thæres forsömsæ. uden han haver loulict forfal. The som tel æræ nefndæ ath göræ gildet orsages ath the thet ikkæ goræ. foræ siugdom. foræ fatigdom. ath han haver möst sit gots. Och om han haver skipet sit gots och ær paa sin farendæ væy. Aller i andræ maadæ thes ligæ.

ART. 21. *De recessu.*

Nar gildet ær veder reed. huilkæ brödræ tha velgæ afgaa. the sculæ betalæ halft scot. och pennyngæ tel stuth. hosom

thet ikkæ gör han scal gaa for uden brodres hielp. Æn vil han alligævel have öl met segh. tha scal hanom gives een kannæ fuel.

ART. 22. *De absentia congildarum.*

Tel gildet æyæ allæ gild sesken ath komm forstæ thet ær redæ saa vel quinnæ som mæn och osom ikkæ hommer han scal alligewel givæ fult scot. och ther tel ix skilingæ om han them ikkæ met vilæ uthgiver. tha scal han nodes tel ath gialdæ iij march. Bortæværendes broder orsages foræ siugdom. och foræ sterkæ feydæ.

ART. 23. *De fraccione cerei.*

Hosom bryder liuseth i gildet. Han scal böde een half öre pennyngæ. Hosom bryder stol. Han scal köbæ een annen. och givæ gildbrödræ vj pennyngæ. Om noger lader falla kar af hond met drik. Bödæ een öre. Om kar falder af hond paa nogers herdæ. Bödæ ii öre. Hosom op kaster. Aller noget annet vreeñt gör. bödæ iij march. Broder aller söster som forsmaarath gemæ lou och skraa. bödæ ii skilingæ. Och settes af gildet. Æn foræ sin forligelsæ scal han givæ ii skilingæ sölfs. Hosom gör vlyud i aldermants talæ. Han scal bödæ vi pennyngæ. Hosom haver ærendæ tel thing. Hanom sculæ allæ brodræ fölyæ. Hosom ikkæ kommer bödæ i skiling sölfs. Om han vorder feld ther foræ met vitnæ. Allers scal han veræ segh enæ met eed. Hosom sover i gildet. Och ther vorder thre sinnæ röt paa hans houet Bödæ ix skilingæ. Hosom utbær kar for uden loff. bödæ eer öre pennyngæ.

ART. 24. *De procuratoribus.*

Om lius falder i gildet. Ther foræ sculæ gærdemæn bödæ een öre pennyngæ. Om allæ lius utslöyckes i gildet. Ther foræ sculæ gærdemæn bödæ ix skilingæ. Om gærdemæn æræ allæ uden gildes huset telsamen. Bödæ ther foræ ix skilingæ. Om dreck fates i gildes huset. gærdemæn bödæ ther foræ ix skilingæ. Om brödræ velæ lengæ sidæ om aftennæn, tha æyæ gærdemæn ath thiaenæ them. Om noger dyrues ath sidæ efter

allæ tha sculæ gerdæmen settæ foræ hanom een span fuld met öl. och eet lidet lius. och sâa gangæ tel seengs. Æn om the förbert gangæ. Tha sculæ thé bödæ ix skilinge.

ART. 25. *De infirmitate.*

Om noget broder vorder siug saa ath man venter hanom ikkæ tel lifs. och han veder thorf brödræs hiehp. Tha sculæ the vogæ iver hanom. to och to. saa lengæ tel the see ath han fanger bædræ. Æn bliver han döth. tha sculæ allæ folgæ hans ligh tel kyrkæ. Och ofræ foræ hanom i messen hosom. thet forsömer han scal bödæ ix skilinge.

ART. 26. *De fine convivii.*

Förstæ gildet ær wnd tha sculæ allæ kommæ tel kirken. Och ladæ holdæ messæ foræ allæ brödræs och sæsters sialæ som af æræ gangnæ. Huer met sin pennyng. Hosom thet ikkæ gör. han scal bödæ een örä pennyng.

ART. 27. *De colloquio habendo.*

Om brödræs semtalæ vorder nefnd foræ noget stoor sagh. tha sculæ allæ brödræ samen kommæ. Och hosom ikkæ kommer. han scal gieldæ ix skilinge.

ART. 28. *De sompno.*

Hosom sofner i gildes huset. Och glömer ath gangæ til husæ han scal bödæ i half örä sölf.

ART. 29. *De combustione domus.*

Om noget broders hus vorder brænt. Aller han haver mist siit skip. Aller han vil foræ i pelegrens reysæ. Om han thet veder thorf. Tha scal hou havæ iij pennynges samningh af huer.

ART. 30. *De adventu fratris alieni.*

Om noget fremmet broder kommer ridendæ aller gangendæ och veder thorf hiehpp. Han scal havæ een örä pennyng af alt.

ART. 31. *De mutilacione membri.*

Om noget broder vorder lemæ lestet. Och thrænger om hiehp. Tha scal sammes tel hanom veth allæ brodræ. Efter hans thrang. Sosom han vederthorf meræ aller mynnæ. Och efter aldermants och allæ brödræs vilæ.

ART. 32. *De jure aldermanni.*

Nar som adel gerd ær. tha scal alderman havæ een half march pennyng foræ sin umagæ. Een skiling af huer then som gaar i gildet. och gildet v skilinge. Item to gester saa lengæ som fuld drik staar. Item af huer hedning een kannæ öl. Item huer dag to kanner öl. een om moruenen. Och een annen om aftennen saa lengæ som adelgerd staar. Item scal han aldæ castæ loth foræ segh. Mæden han scal staa foræ brödrænæ huare som helst the have nöth torft.

ART. 33. *De jure stolbrodræ.*

Stolbrodræ sculæ væræ to. Huer af them scal have to örä pennyng i huer adelgerd. Huer af them scal havæ een kannæ öl huer dagh ther adelgerd staar. Och huer af them een gest huer dagh. Och af huer hednyng. Huer thæræ en kannæ öl. Och the sbulæ ikkæ castæ loder foræ segh uden i hövä saghæ. Och the sculæ have nöglæ tel allæ the stokkæ som them æræ befalædæ.

ART. 34. *De fornicacione.*

Om noget gör hoer met sin sornæ broders husfru. Och ther ær noget broder som thet kan skellige bevisæ met vitnæ ath han haver seet hanom anner sinnæ gangæ tel och fra i thælig synd. Tha scal han vises ut af gildet sosom een forvunnen man met nidings nafn.

ART. 35. *De infamia.*

Om noget vorder beructet och ikkæ feld met vitnæ. han scal skæræ segh met xii mants eed af gildbrödrænæ. och blive en gild man.

ART. 36.

Om noher begriber noher man enæ met sin husfru. Och saa dræber hanom for uden annen sembröders vitnæ. at ænkæ gor. han scal bödæ een öræ pennynge. Uden han haver ghen scal tenkæ ath han dráp sin broder foræ nohet hæmæliet raad paa hans orsagæ. Tha scal han under ligæ saa vel broders forsmædelsæ som guts hefnd. och blivæ nidigh.

ART. 37.

Hosom voltager sin sornæ broders husfru. aller doter. aller söster. aller frenkæ. Han scal vises uth aff gildet om han vorder felt. met tu vitnæ.

ART. 38. *De vendicionibus.*

Huilken sornæ broder som selier sin gildbroder noher thing rörende aller vrende. Aller noher boscap. och han bryder sinæ ord efter kop ær giort. Han scal bödæ tu so meghet imoth hin ther köptæ som han sculde bödæ veth kongens ombutsman om han ikkæ gildbroder voræ. och. thuennæ sinne saa meghet veth allæ gildbrodræ som han sculdæ böde tel statsens ræt.

ART. 39. *De supplantatione que dicitur forköp.*

Hosom gör sin gildbroder forhöp paa köp aller sall. Han scal forst oprætæ hanum sin scadæ. Och bödæ een halff märch veth allæ gildbrodræ. Om han vorder feld met to brodræ vitnæ foræ forneunde forköp.

ART. 40.

Hosom ringer aller lader ringæ forneunde gildens clokkæ sin broder tel scadæ. Huilket guth forbindæ. at han fanger ther scadæ foræ aller paa sin eghen personæ vegnæ aller hans falk. aller paa siit gots. Tha scal han fullæligæ oprætæ hanom al sin scadæ. Och bödæ veth allæ gildbrodræ eet pund hunugh. Allers vises af gildet met nidings nafn.

ART. 41.

Nar noher gildbroder döör tha scal huer bæra sin pennynge som kalles ligscud. Tel thet hus som liget ær innæn, hosom

thet loflicet forfald. Hosom ikkæ kommer then tid liget bæres tel kirken för the havæ gangeth omkring thre gaarde met liget han scal bödæ een öræ. hosom ikkæ ær i messen met liget. och then tid thet iordes. Bödæ een öræ.

ART. 42.

Hosom beder sin gildbroder stefnæ nogær tel semtalæ aller tel thing paa sinæ vegnæ. Och han vil thet ikkæ göræ. Han scal böde een öre pennynge.

ART. 43. *De litera fraternitatis.*

Hosom vil havæ bröderscap breff. han scal givæ olderman och stolbrodræ iij gratæ. Och förstæ thet scal besegles tha scal han givæ een tynnæ öl. Och bysens scriværæ iij grotæ foræ breffet. Huilket ængæn scal scrivæ uden han Och ikkæ scal alderman havæ makt ath besæylæ saa danæ breff uden stolbrodræ sem thökæ. och i thæres nærværelsæ.

Nº 5.

STATUTS DE LA GHILDE DU ROI ERIC, MORT EN 1103,
CANONISÉ EN 1257¹.

Hæc est lex convivii beati Erici regis Ringestadiensis, quam homines senes et devoti olim invenerunt ad utilitatem congregatarum ejusdem convivii et ubicumque in prosperitate et utilitate observandum statuerunt.

ART. 1. Si quis non congilda interfecerit congildam, et si affuerint congilde, tum vindicent eum si poterint. Si autem non poterint efficiant eum ut interemptor quod wlgö dicitur *talæ* xl march. pro se acquirat heredibus interfecti ad emendacionem.

¹ OM GAMLE DANSKE GILDER OG DERES UNDERGANG, AF P. KOFOD ANCHER. (Dissertation sur les gildes danoises; pièces justificatives.)